

Maa, mida armastan

Rasmus Puur / Hando Runnel

„Maa, mida armastan“ on lastekoori liigile tellitud uudisteos eelolevaks juubeli laulupeoks.

Helilooja Rasmus Puur:

„Laulu „Maa, mida armastan“ idee sai alguse juubelilaulupeo ideest ühendada endas eesti kultuuri kaks poolt: läänemeresoome ürgkultuur ja tänapäeva läänekultuur. See, kust me pärit oleme. Minu jaoks on sellega suurepäraselt hakkama saanud Hando Runnel oma luuletsükli "Ilus maa" I osas, kus tänapäevases kirjasõnas (kaasaeg) kasutab ta algriimi (vanem rahvalaul) ja aegadeülest mõtet (igavik).

Selles tekstis on koos mitu olulist mõtet:

1) Ajalooline kontekst ehk 1980ndate aastate võitlus rõhuva võimuga, usk vabadusest. Et me liigume selle režiimi loojangu poole ning praegu (aastal 2018) on tõesti vabadus ehk koit!

2) Pärast igat loojangut järgneb koit. Ka siis, kui täna on midagi halvasti, järgneb sellele uus päev uute võimalustega. Sest nii on alati olnud.

3) See maa siin on ainult siis ilus, kui me seda armastame.“

Laulu tempo, karakter

Laulu tempo on tervikuna üsna liikuv aga selle esituslaad või tekst ise ei tohiks mõjuda kiirustavalt. Kui saatepartii kostub ärev „tiksumine“, siis kooril on oluline just **laulvus, teksti voolavus, legato štrihh**. Eriti vajalik on seda meeles pidada salmi osades, kus nobedatele rütmiväلتustele on lisatud palju pikkade vokaalidega sõnu. Jälgime kohe algusest peale väga **seotud laulmist** (ka teksti ütlemlisel õppimise alguses), **paindlikku fraseerimist, artikulatsiooni**.

Taktimõõt

Laiemalt võttes jaguneb laul salmideks ja refrääniks. Salmi osades on kaks erinevat taktimõõtu: 9/8 ja 4/4. Neljandik taktimõõtu võiks salmides juhatada nelja peale. Alates taktist 17 kuni refrääni lõpuni juhatada kahe peale. Refrääni (alates taktis 24) võib õppimise alguses juhatada ka nelja peale, et lauljatele rütmika hästi täpselt mõõdetav oleks. Laulvus peab aga ka siin säilima.

Dünaamika, esitusplaan, hingamised

Salmi osades on reeglina kahetaktilised motiivid, millede sisemine kulminatsioon langeb teise takti alguse esimesele silbile (nt 1. salmis takt 11 alguses sõnale *poole*, *Me liigume loogeldes loojangu poole* – „le“ silp kohe vaiksemaks). Kolmas motiiv on kõige julgem ja siin võiks sisemine tõus jõuda esmalt juba motiivi keskele (takt 14 sõnale *loogeldes*) ja seejärel ikka edasi fraasi lõpu poole. Tempo piires võib julgelt pikendada täishäälikuid, sealhulgas topeltvokaale : *liigume, loogeldes, loojangu, poole*. Oluline on seotud laulmine.

Kõik sisseastumised, ehk eellöögid kaheksandik nootidel laulda aktiivselt, kõlavalt ja rütmiliselt mitte hilinedes! Oluline on läbi laulda kõik „L“ häälikud sõnade alguses (liigume, loogeldes, loojangu).

Takt 17 alguses on kohe märgitud *forte* tähis. Võiksime aga siin alustada pisut vaiksemalt ja alles seejärel pikal noodil teha pehme *cresc.* Samamoodi järgneva fraasi lõpp taktis 20-21. Kõik äravõtted toimuvad järgneva löögi alguses (pausil).

Refräänis (alates takt 24) on oluline täpne rütmika (pikad trioolid, sünkoobid) aga sealjuures samuti laulvuse säilitamine. Terve refrään võiks olla üks suur edasimineku dünaamilises plaanis. Siiski tuleb materjali korduses (taktis 32) alustada pisut vaiksemalt, et saaks toimuda uus tõus ja intsesnsiivne *cresc.* refrääni lõpuni.

Kõik äravõtted järgmise takti alguses: kannul – I täht 26. takti alguses. Hommik – k täht järgneva takti alguses jne.

Sõnades „kannul“, „hommik“ pikendada esimest vokaali, mitte konsonandiga kohe selga sõita. Alguse ja lõpukonsonandid samas jälle kõlavalt välja hääldada: **kannul; hommik;**

2. salmis on viis alguses II-III hääle käes. Kuulame seda. I hääle sooritab samasuguse fraseerimise kui varemalt ja võtab meloodia kõlavalt ja julgelt üle taktis 49. Salm lõpeb sõnadega: „veel enne kui kustuda jõuabki see“. Eellöök taas väga aktiivse artikulatsiooniga. Sama palve mis varasemalt, vokaalide pikendamise ja pika noodid (takt 52) dünaamika osas. 2. salmi refrääni järel tuleb uus osa: „Ilus on maa, mida armastan“. Sõna „ILUS“ pisike toetus ümaral ja avaral „i“-vokaalil. Mitte seda läbi ludistada. „ON“ – laulda kuuldavalt läbi „n“ häälik. Sõnale „MAA“ teeme palun iga kord vajutuse – *portato*.

Hingamine selles osas on taktide 73, 75, 79 järel. NB! Takti 81 keskel hingamist ei ole. Jälgime, et laulmisel kõrgemas registris säiliks avar toon.

3.salm. Taktis 94 – alumistel häätel sõna „POOLE“ väike vajutus esimesele silbile, viimane silp „le“ – vaiksem, kergem. Sama taktis 96 („TEE“) – vajutus takti algusesse, teisest löögist kohe kergemaks, vaiksemaks. Alumised hääled hingavad 94 (poole) ja 96 (tee) taktide järel.

Peale võimast laiendatud kulminatsiooni toimub laulu lõpus rahunemine. Jälgime dünaamika märke (*diminuendo, piano*). Vaiksemalt lauldes pöörata tähelepanu toonile ja teksti artikulatsioonile.

See on üks sügavmõtteline ja poeetiliselt kaunis helitöö. Laulame seda sooja tundega, uue päeva ja uute võimaluste lootuses!

Loodan südamest, et kogu lastekoori kava pakub õppeprotsessis rõõmu, avastusi, hingekosutust ja mõtisklusi. Seda kõike üheskoos raskusi ületades või üksi unistades, igal kordumatul hetkel uut homset päeva luues.

Head õppimist!
Maarja Soone